

JANUAR 1929

1. Po demisiji vlade še ni nobene definitivne odločitve. — Za direktorja novoustanovljene finančne direkcije v Ljubljani je imenovan dr. Povalec Josip, dosedanji okrožni finančni ravnatelj v Mariboru. — Književna žetev v letu 1928. je bila dokaj bogata. Za desetletnico naše nove državne skupnosti je izdala Leonova družba delo »Slovinci v desetletju 1918—28«. Mohorjeva družba pa je izdala Kranjčevo ljudsko zgodovinsko delo »Kako smo se zedinili«. Slovenska Matica je završila 5. zv. Mencigerjevih Izbranih spisov, nadaljevala Iz. Cankarja »Zgodovino likovne umetnosti v zahodni Evropi« in prinesla je župančičev prevod Shawove »Sv. Ivane«. Poleg že omenjenega poljudno zgodovinskega dela je Mohorjeva družba nadaljevala Malovo »Zgodovino slovenskega naroda«. Najočitnejša izmed povesti je Velikonjeva povest »Višarska polena« te družbe. Za Vodnikovo družbo je napisal Govekar poljudno povest »Olgo«, drugo pripovedno delo te družbe je Matičiča »Na mrtvi straži«. Leposlovje goje Dom in Svet, Ljubljanski Zvon in Mladika. Fr. Vodnik je zbral moderno nabožno liriko »Slovenska religiozna lirika«. Vital Vodušek pa je izdal v samozaložbi svoje »Pesmi«. Nova Založba nadaljuje natisk Iv. Cankarjevih »Zbranih spisov (7. in 8. zv.) časovno urejene po Izidorju Cankarju. Tiskovna zadruga je izdala »Album slovenskih književnikov«, Novačanovega »Hermana Celjskega« in nov župančičev prevod Shakespearea »Zimska pravljica. Pregljevi »Izbrani spisi« (1. in 2. zv.) izhajajo v Jugoslovanski knjigarni v avtorjevi redakciji, Pirjevec in Glonar sta oskrbela za imenovano založbo »Doktorja Franceta Prešerna zbrano delo«. V prevodni literaturi poleg omenjenega Shakespearea je omeniti Tolstojevo »Ano Karenino« v Levstikovem prevodu v založbi Zvezne knjigarne (Obradović). Založba Jug je izdala Gradnikove prepesnitve »Kitajske lirike«. Med znanstvenimi publikacijami je treba omeniti dragoceno delo: »Slovenski biografski leksikon«, ki je v 3. zv. prispel do črke K (Kocen). Znanstveno društvo za humanistične vede je izdalo IV. knjigo »Razprav«, v kateri je podčrtati Prijateljovo »Slovensko, slovansko in južnoslovansko vprašanje pri Slovencih na prelomu 60-ih in 70-ih let«. Alma Sodnikova je izdala v isti založbi »Zgodovinski razvoj estetskih problemov«.

2. Demisija vlade je bila sprejeta.

4. Ljubljanski oblastni proračun je finančni minister odobril v višini 69,639.206 dinarjev. — Vladni svetnik Ignacij Fajdiga, gimnazijski ravnatelj v p., je umrl v Novem mestu.

6. Kralj Aleksander je izdal proglas na narod, s katerim razpušča narodno skupščino in ukinja veljavnost obstoječe ustave SHS. V novi vladi je gen. Živković ministrski predsednik in notranji minister. Od Slovencev je v vladi bivši min. predsednik dr. Anton Korošec v svojstvu prometnega ministra. Ob tej priliki so izšli listi v posebni izdaji po vsej državi.

8. Učiteljski zbor je imel pod vodstvom Srečka Kumarja v Unionu koncert hrvaške in slovenske vokalne literature. — Akademsko društvo »Triglav« v Zagrebu je proslavilo desetletnico obstanka.

10. Sestra pesnika Simona Jenka je umrla v Mavčičah pri Kranju v starosti 88 let. — Lani se je rodilo v Ljubljani 1355 otrok, dečkov je 733 (150 več kot lani), deklic pa 622 (111 manj kot dečkov). Skoro ena tretjina je Ljubljančanov, ostali so iz ljubljanske okolice ali podeželja. Umrlo je lani 835 oseb, od teh 275 Ljubljančanov. Število rojstev stalno rase, medtem ko je število smrti približno enako onemu iz prejšnjih let. — Umetnostno-zgodovinsko društvo je priredilo javno predavanje v zbornici univerze. Predaval je dr. I. Cankar. Predavatelj je govoril o temi: Formalni predpogoj starokrščanske arhitekture.

12. V »Uradnem listu« so objavljena imena vseh odvetnikov v Sloveniji po stanju 31. dec. 1928. leta. Vseh odvetnikov je v Sloveniji 216, od teh v Ljubljani 75, v Mariboru 39, v Celju 18, v Ptujju 9, v Murski Soboti 9, v Novem mestu 7, v Kranju 5. Vsi ostali so na sedežih večjih ali manjših krajev.

13. Policijski ravnatelj dr. A. Guštin se je udeležil kongresa policijskih ravnateljev Male antante v Pragi. — Na fil. fakulteti ljubljanske univerze je imenovan za lektorja francoskega jezika g. Marc Vey, professeur agrégé de l'Université de France.

15. Za komisarja ljubljanske oblastne skupščine in oblastnega odbora je postavljen dosedanji oblastni predsednik dr. Marko Natlačen. Bivši veliki župan dr. Vilko Baltič je imenovan za velikega župana beogradske oblasti. — Zveza za tujski promet v Sloveniji se udeleži mednarodne razstave v Barceloni z odbranim številom slik krajinskih lepote naše Slovenije.

16. V naši državi se je v dobi 1919—1928 zgradilo 1281 km novih železniških prog, od tega v Sloveniji le 35,5 km, v vrednosti 59,585.624 dinarjev. Povprečno stane vsak kilometer novo zgrajenih prog 1,325.084 dinarjev. — Iz Ljubljane odpeljejo 4 delavce v Beograd pred državno sodišče; so to prvi Slovenci, ki so obtoženi po novem zakonu za zaščito države.

17. Umetnostno-zgodovinsko društvo je priredilo predavanje univ. prof. dr. B. Sarie v zbornici univerze. Predavatelj je govoril o temi: Mitreji na Slovenskem.

18. Prosvetni minister je razpustil komisijo za nastavljanje učiteljev v Ljubljani in Mariboru. — V rudnikih Slovenije je bilo v mesecu novembru lanskega leta nakopičenih 196.497 ton premoga; proti produkciji v novembru l. 1927., ki je bila do takrat največja, se je produkcija povečala za 2,2 %. — Ljubljanski meščan Janez Nepomuk Röger je umrl v visoki starosti 87 let. Deloval je vrsto let na karitativnem polju.

20. Devizni promet Ljubljanske borze v l. 1928. je znašal skupno 953,8 milij. dinarjev.

22. V Filharmoniji je bil koncert Orkestralnega društva pod vodstvom prof. Škerjanca. Na programu so bili Schubert, Schrecker, Borodin. Prvič se je izvajalo Lajovčevo simfonično delo Caprice. — Umrla je sestra muzejskega ravnatelja dr. Jos. Mantuanija s. Eleonora Mantuani v sirtišnici v Lichtenturnu. Na šolskem polju ima velike zasluge.

23. Z ozirom na razpust SLS izda minister dr. Anton Korošec sledeči oklic: Vsem somišljenikom! Po zakonu o zaščiti države od 6. januarja 1929 je tudi Slovenska ljudska stranka razpuščena. Vse somišljenike prosimo, da sprejmejo to dejstvo mirno in lojalno na znanje, upoštevajoč višje državne interese. O pravem in primernem času vam bomo predložili, kar bo z ozirom na nove razmere najboljše in najpotrebnejše. Dr. Anton Korošec l. r. (»Slovenec« 23. jan. 1929.)

24. Vse politične stranke v državi so razpuščene. Prosvetna, gospodarska, kulturno-humanska društva ostanejo, čeprav imajo versko ali plemensko obeležje. — Igralec Rogoz gostuje z uspehom v Pragi.

25. Rihard Jakopič, odlični slovenski slikar, praznuje šestdesetletnico. Umetnostno-zgodovinsko društvo je prevzelo prireditve proslave in bo priredilo za njegov jubilej kolektivno razstavo odbranih del.

26. Gospa Ana Hudovernikova, znana delavka v narodnih društvih, je umrla v Ljubljani.

27. Veliki snežni zameti v Sloveniji ovirajo promet, zlasti železniški. — Na predlog tehniške fakultete naše univerze je imenovan dr. Danilo Majaron za častnega doktorja za izredne zasluge za ustanovitev slovenske univerze v Ljubljani. — Radivoj Peterlin-Petruška se je srečal z Abrahamom.

29. Umrl je inž. Viljem Putick, višji inšpektor agrarne direkcije, znan po vsem svetu kot raziskovalec kraških jam.

30. Bivši poslanec v rimskem parlamentu dr. Wilfan, predsednik mednarodne zveze narodnih manjšin, predava o programu in ciljih narodnih manjšin v Ženevi.

FEBRUAR 1929

1. Hripa, na kateri je zadnji teden obolelo okoli 400 oseb v Ljubljani, je nekoliko odnehala; smrtnih primerov ni bilo veliko.

3. Revščina v Ljubljani je pretresljiva, mesto podpira 760 odraslih in 400 mladoletnih. Socialna skrb mestne občine ni v nikakem sorazmerju z bedo, treba bi bilo zgraditi zavetišča po zgledu moderno in socialno upravljenih evropskih mest.

5. Univ. prof. dr. Leonid Pitamic je imenovan za poslanca naše države v Washingtonu. — Slovenski pisatelj Milan Pugelj je umrl.

7. V Narodnem gledališču v Ljubljani gostuje znani ruski igralec Vladimir Gajdarov in igralka Olga Gzovskaja. Umetnika nastopita v znani francoski drami »Monsieur Lamberthier« od Louisa Verneulla. Izhajata iz odlične ruske gledališke šole K. S. Stanislavskega. — O slikarju R. Jakopiču je predaval ob njegovem jubileju g. Marjan Marolt v zbornici naše univerze.

9. Za veliko stanovanjsko krizo v Ljubljani priča 486 odpovedi strankam za mesec maj. — Silen mraz po vsej Sloveniji prizadeva prebivalstvu mnogo težav in znatne škode. V Ljubljani primanjkuje kuriva.

10. Prof. Matej Vodusek je dopolnil devetdeseto leto svojega življenja. Objavil je kakih 10 del iz višje matematike in astronomije ter vzgojil veliko število mladine.

13. Radi velikega pomanjkanja kuriva je ljubljanska železniška direkcija ustavila 36 vlakov za 3 dni.

15. V Ljubljani je imenovan za župana dr. Dinko Puc, za podžupana inž. Dušan Serneč. V občinski svet so poklicani: dr. Andrej Gosar, Ivan Hribar, Filip Uratnik, inž. gradb. direkcije Ant. Ditrich in odvetnik dr. Oton Fettich. — Zaradi vedno hujšega mraza se omejuje promet in šole se zapirajo. Na deželi zmrzuje živina, v kletih vino, mraz je tako hud, kot ga komaj pomnijo najstarejše osebe.

16. Slavni virtuozi Rubinstein je imel velik klavirski koncert v Ljubljani. — Oblastni izseljeniški komisariat v Ljubljani računa, da se je v 10 letih izselilo 50.000 slovenskih izseljencev. Največ je Dolenjcev, zlasti Belokrajina in Notranjska daje stalni kader izseljencev.

17. Palača Delavske zbornice za Slovenijo je bila odprta ob številni soudeležbi delavskih delegacij iz vse Slovenije. Gradbeni stroški so znašali okoli 8 milijonov dinarjev.

21. Hrvatski dnevniki se bavijo z vprašanji naših univerz in so proti ukinitvam nekaterih fakultet. Podčrtavajo, da mora v prvi vrsti ostati popolno vseučilišče v Zagrebu in v Ljubljani, ker sta ti dve mesti upravno prikrajsani, pa morata biti kulturno na prvem mestu.

23. V prosep slovenske lesne industrije je nova izvozna tarifa in kreacija reekspedijske postaje na Brezovici za sortiranje lesa za eksport v Italijo.

24. Namestnik upravnika ljubljanskega gledališča Oton Župančič se mudi radi proračuna našega gledališča v Beogradu. — Državna knjižnica v Ljubljani je centralna glavna knjižnica vse Slovenije, a dotirana vprav beraško, če navedemo, da dobiva za nabavo novih del in za vezavo le 10.000 dinarjev. Upravičeno tarnajo njeni knjižničarji v dnevnem časopisu o nevdržnih, naravnost obupno primitivnih prilikah zavoda, ki je najstarejša kulturna ustanova Slovenije.

26. Mednarodna železniška konferenca v Ljubljani razpravlja o ureditvi tarifnih vprašanj za prevoz češkoslovaškega blaga na Jadran. Konference so se udeležili delegati iz Češkoslovaške, Avstrije, Madžarske, Italije poleg delegatov iz naše države. — V Sloveniji je bilo razdržavljenih 77 pošt in preti našemu gospodarstvu in kulturi zaradi tega velika škoda.

27. Ljubljansko »Zvezdo« so začeli čistiti in obsekavati kostonje, preurejena bo po načrtih arh. prof. Plečnika. — Bivši trgovec in posestnik v Ljubljani Carl Hamann je umrl.

MAREC 1929

4. Violinski virtuozi Jaroslav Kocian iz Prage je imel pomemben violinski koncert v Ljubljani.

7. Redni promet na naših železnicah bo v normalnem obsegu vzpostavljen 15. marca o polnoči, kakor javlja železniška direkcija v Ljubljani.

10. Notranji minister je razpustil vse nacionalistične organizacije v državi. — Prof. dr. Gregorij Rožman, koadjutor in naslednik ljubljanskega knezoškofa dr. B. Jegliča.

12. Bivši rektor ljubljanske univerze prof. dr. Fr. Lukman je obiskal prosvetnega ministra in predsednika vlade zaradi aktualnih vprašanj naše univerze.

13. Načrt novega srednješolskega zakona uvaja šolnino, regulira profesorske plače in uvaja 30 letno službo za celotno pokojnino. — Nov zakonski načrt o državnih cestah obsega 26 členov in določa, katere ceste veljajo kot državne, govori o cestnih poškodbah, o ekspropriaciji za gradnjo cest, o gradnji in vzdrževanju cest ter o cestnih trošarinah. — Lektor francoskega jezika M. Vey predava v okrilju Francoskega instituta o temi: Lycéens et étudiants en France.

15. O Ivanu Cankarju kot osebi in njegovem literarnem delu piše prof. Urbani v »Rivista di letteratura slave«.

16. Številčna slika stanovanjske bede v Ljubljani: od lani do 9. marca je bilo vloženih 1588 prošenj za dodelitev stanovanj. Od prosilcev je bilo 83 deložirancev, 258 prosilcev, ki so stanovali v skrajno nehygieničnih stanovanjih, 110 prosilcev brez stanovanja ter 104 barakarji in 170 prosilcev, stanujočih po kletah, podstrešjih, šupah, skladiščih in drugje.

17. V unionski dvorani se je vršil koncert zborov JPZ. — Ševčikov kvartet iz Prage je priredil komorni koncert v Ljubljani (Dvořak, Schubert, Ravel).

19. Gremij trgovcev je na občnem zboru votiral pol milijona dinarjev za zgradbo gremialne trgovske šole in trgovskega doma v Ljubljani.

22. V Sloveniji bo davčna osnova novega zemljiškega davka za male posestnike nižja, za srednje dosedanja, za veleposestnike pa višja. — O češkoslovaški državi z ozirrom na svetovaclavske dni predava v beli unionski dvorani češki konzul g. dr. František Resl. — Na občinski seji so počastili spomin umrlega francoskega maršala Focha in poslali na predlog občinskega svetnika Ivana Hribarja sožalno brzojavko v Pariz v imenu mesta Ljubljane in Slovenije.

23. Narodna galerija v Ljubljani zbira dela slovenskih likovnih umetnikov za svetovno razstavo v Barceloni. — Mimo nas je šla tiho petdesetletnica pesnika Josipa Murna-Aleksandrova, rojenega 4. marca 1879 v Ljubljani.

24. Pod predsedstvom dr. Danila Majarona je društvo »Pravnik« slavilo 40 letni jubilej v magistratni dvorani. Društvo »Pravnik« si je pridobilo z edicijo »Slovenski Pravnik« veliko zaslug, a največje z bojem za slovensko vseučilišče.

26. V zbornični dvorani naše univerze je predaval dr. Josip Wilfan o temi: »Manjšinsko vprašanje in Slovani«. — V Gorici je umrl širom Slovenije znani in priljubljeni prof. v p. Gustav Novak. — O slovenskem slikarju A. Trstenjaku je napisal češki kritik simpatično priznanje njegove umetnosti povodom razstave njegovih slik iz Lužic, ki pravi, da imajo umetnostno in folklorno ceno.

27. V Novi založbi je izšla prva slovenska knjiga, ki na sodoben način prikazuje muzikološke probleme, delo Staneta Vurnika: Uvod v glasbo. — Soustanovitelj društva »Pravnik« in njegov prvi predsednik dr. Fran Papež je umrl.

29. Mestni popisovalni urad je registriral za lansko leto 17.880 na novo priglasenih strank, odglasilo pa se je v tem času 15.482 strank. Doselilo se je v Ljubljano 7782

oseb, izselilo pa 7840 oseb, a preselilo se je 14.577 oseb. V Ljubljani je bilo lani rojenih 738 domačinov, umrlo je 578 domačinov. Ljubljana je lani narasla le za 102 osebi.

30. Novi državni proračun znaša 12.464 in pol milijona dinarjev, povišan je za 413 milijonov. — Za osrednje državno gledališče v Sloveniji, katerega življenje bi bilo osredotočeno in od katerega bi imel ves narod korist in ki bi ga uživalo najširše prebivalstvo naših krajev, ob koncentraciji vseh gledaliških sil, se je izrekel ravnatelj ljubljanske drame g. Pavel Golia. Mišljena je kooperacija Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja, ki imajo svoja mestna gledališčna poslopja. — Jesenice postanejo mesto.

APRIL 1929

3. Naš znanstvenik dr. inž. F. Podbrežnik je bil nagrajen iz kraljevskega fonda za znanstveno delo iz področja narodnega gospodarstva. Mladi znanstvenik je strokovnjak za kemijo goriv.

4. Komorni kvartet iz Draždan je koncertiral v Ljubljani. — Hišni posestniki v Ljubljani so na zborovanju sprejeli resolucijo proti stanovanjski zasčiti, ki traja že 12 let. — Vodja Borze dela v Ljubljani Štefan Lehpaer je umrl. — Slovenski pisatelj dr. Slavko Grum je prejel nagrado prosvetnega ministrstva za dramsko delo »Dogodek v mestu Gogi«.

5. Jan Skala, lužiskosrbski pesnik, predava o lužiskih Srbih v Ljubljani. — V Ljubljani se je ustanovila »Cankarjeva družba«, ki ima namen izdajati znanstvene in leposlovne knjige za delavske sloje. — Finžgarjev roman »Pod svobodnim soncem« je izšel v češkem prevodu. — Prometno ministrstvo demantira vest o nameravani ukinitvi železniške direkcije v Ljubljani.

7. Po najnovjših statističnih podatkih živi v Ameriki okoli 150.000 Slovencev, ki so dobro organizirani v podpornih in kulturnih organizacijah. Ameriški Slovenci imajo 57 lepih skupnih domov, 46 lastnih cerkev, 39 modernih šol, 27 urejenih knjižnic in čitalnic. Slovenskih časopisov in dnevnikov v novi domovini je 18 po številu. Dalje imajo 12 moderno urejenih tiskarn itd. V kulturnem oziru je zanimivo, da bo v par letih izšlo iz ameriških univerz 1500 slovenskih inteligentov, mlajše tretje generacije izseljencev.

9. Dijaki trgovske akademije v Ljubljani so na svoji balkanski turneji prispeli v Carigrad. Slušatelji tamkajšnje univerze so jim priredili čajanko.

9. Ruski pesnik Konstantin D. Balmont je na vabilo ljubljanskega Pen-kluba recital svoje pesmi v dramskem gledališču. Balmont je utemeljitelj ruskega simbolizma. — V Celovcu je umrl prelat dr. Martin Ehrlich, profesor bogoslovja in bivši predsednik Mohorjeve družbe. — Mestna občina je za proslavo Jakopičeve šestdesetletnice prispevala večjo denarno vsoto. — Mestni učitelj v p. Fr. Galé je umrl.

12. Iz poročila mestnega fizikata o boleznih v Ljubljani za leto 1928. je videti, da je umrlo na tuberkulozi 72 ljubljancev, na raku 51, zaradi nalezljivih bolezni 14, ostali so umrli za pljučnico ali zaradi boleznih srca in ožilja. — Pod predsedstvom ministra dr. A. Korošca se je vršila glavna skupščina Zadružne zveze v unionski beli dvorani. — V Stari Loki je umrla gospa Marija Alojzija pl. Strahlova, žena znanega kranjskega zbiratelja umetnin Karla viteza pl. Strahla.

13. Elektrifikacija ljubljanske okolice iz kalorične električne centrale v Velenju s spojem preko Trojan v Domžale se projektira. — Mestna občina je prevzela električno omrežje okolice. — O slikarju Rihardu Jakopiču je predaval univ. prof. dr. Izidor Cankar v zbornici na univerzi, v nedeljo pa je bila odprta kolektivna razstava njegovih del povodom slikarjeve šestdesetletnice.

15. Maurice Rivoire, ataše francoskega poslaništva v Beogradu, je predaval v Francoskem inštitutu v Ljubljani o temi: »La fille de France au temps des chevaliers«.

11. Rektor ljubljanske univerze dr. Milan Vidmar je bil v Beogradu v kraljevi avdienci zaradi naše univerze in no-

vega univerzitetnega zakona. Na njegovo prošnjo in predlog je dovolil kralj, da se preimenuje ljubljanska univerza. Odslej se bo imenovala: Univerza kralja Aleksandra I.

20. Dr. Andrej Gosar je imenovan za izrednega profesorja na tehnični fakulteti naše univerze.

23. Josip Vedral, profesor našega konservatorija, je umrl v Ljubljani. Pokojni se je vse življenje posvečal slovenski glashi.

24. Prosvetno ministrstvo je izdelalo načrt zakona o gledališčih. — Dr. Ivan Perne, bivši tajnik berlinskega poslaništva, je določen kot šef oddelka za Društvo narodov, za narodne manjšine in cerkvena vprašanja v političnem oddelku zunanjega ministrstva.

25. Mestni svet je sprejel ljubljanski mestni proračun. Od 33 navzočih je glasovalo 27 za proračun.

26. Zvonimir Rogoz je sprejel angažma pri Narodnem divadlu v Pragi in se je poslovil od ljubljanskega občinstva v vlogi Fedje v Tolstojevem »Živem mrtvecu«.

30. Gostovanje petih članov praškega Narodnega divadla v d'O. Neilovi drami Ana Christie je umetniško zelo uspelo. — V letu 1928. je bilo v Sloveniji 12.920 trgovskih obratov. — O slovenski ljudski umetnosti je predaval dr. Stanko Vurnik na ljudski univerzi v Mariboru.

MAJ 1929

3. V Kamniški Bistrici je bila slovesna otvoritev novega planinskega doma, katerega je zgradilo SPD. — Glasbena Matica je priredila velik koncert, na katerem je izvajala med drugimi kompozicijami Lajovčev »Psalm«, ki je monumentalna kompozicija za tenor solo, mešan zbor in velik orkester.

4. V Francoskem inštitutu je predaval g. Masset o belgijskem pesniku Verhaerenu.

7. V operi je krstna prireditev izvirne opere slovenskega komponista Marija Kogoja: »Črne maske«. Na tekst L. Andrejeva je ustvaril naš komponist ekspresivno, razgibano, umetniško zrelo in tehnično komplicirano operno delo.

8. Za Akademijo znanosti in umetnosti je daroval mariborski oblastni odbor 100.000 dinarjev.

11. Prof. Rey, ravnatelj arheoloških izkopnin v Albaniji, je predaval o lirčnosti v francoski umetnosti na naši univerzi.

13. Beograjski Pen-klub je priredil večer srbske besede v dramskem gledališču v Ljubljani. Prvič so posetili srbski književniki Slovenijo.

16. V ljubljanski deželni bolnici je umrl dr. Franjo Čibej, prof. na moškem učiteljskišču. Rajni je bil sodoben pedagog ter je bil sodelavec raznih revij. Pripravljal je rehabilitacijsko delo iz pedagoške stroke za našo univerzo.

17. Slovensko prosvetno društvo v Zagrebu je priredilo v čast slikarja Riharda Jakopiča v Narodnem kazališču Ivan Cankarjevo »Pohujšanje«. V Umetniškem paviljonu je istočasno reprezentativna razstava njegovih del.

18. Nad 1000 Prekmurcev iz Slovenske Krajine je prispelo prvič v Ljubljano, med drugimi jih je sprejel dr. M. Slavič, ki je ob premirju branil interese slovenskega Prekmurja v Parizu. — Sredi maja je izšel Jakopičev zbornik z uspelimi reprodukcijami njegovih del in z razpravami o njegovih umetnosti.

22. Oton Župančič, dosedanji vršilec dolžnosti gledališčne uprave, je imenovan za upravnika Narodnega gledališča v Ljubljani.

24. Ljubljanska borza je podala obračun dela na občnem zboru. Izpričana je njena velika gospodarska aktivnost, saj je dosegel devizni promet skoraj 1 milijardo dinarjev.

25. Arhitekt Plečnik je izdelal osnutke za cerkev, ki jo nameravajo zgraditi oo. frančiškani v Beogradu.

26. V Ljubljani je otvoreno moderno športno kopališče »Ilirija«, ki je prvo svoje vrste v Sloveniji.

28. Na rojstni hiši Valvasorja je odkril spominsko ploščo Muzejsko društvo za Slovenijo. — Naša opera se je vrnila z uspelega tritedenskega gostovanja po Dalmaciji, kjer je uprizorila 15 predstav.

30. Slovenijo je obiskal Seaton Watson, slavni angleški publicist in prijatelj našega naroda.

31. Iz Prage je prislo koncertirat pevsko društvo »Hlahol Vinohradsky«. V Ljubljani je bilo presrečno sprejeto.

31. Deveti ljubljanski velesojem je bil slovesno odprt.

JUNIJ 1929

1. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu proslavi 100 letnico velikega hrvatskega zgodovinarja Frana Račkega. Slovensko Matico zastopa univ. prof. dr. Cankar, Zgodovinsko društvo v Mariboru dr. Josip Tomišek in Franjo Baš.

2. Akademski pevski zbor poje v Celju, program slovenske vokalne pesmi je sestavljen tako, da nudi v prerezu pregled stanja naše moderne vokalne muzike zadnjih trideset let. — Konec maja je Orkestralno društvo priredilo svoj drugi koncert. Na programu so bile skladbe, ki so se prvič v Ljubljani izvajale (Bossi, Mahler, Škerjanec, Rameau, Poulence, Saint Saëns). — Slovenska Matica je zaključila 1. del veliko zasnovane zgodovine stilnega razvoja v Zapadni Evropi, katero piše univ. prof. dr. Cankar. — Na koncertu zbora »Hlahol Vinohradsky« je bilo okoli 70 pevk in pevcev. Program je obsegal skladbe češke moderne (J. B. Foerster, Novak, Axman, Kříčka, Suk) in priredbe češke, moravske, šleske in ukrajinske narodne pesmi. Neverjetno rutinirani zbor je plod skoraj polstoletne tradicije. Zbor je vodil K. Šejne.

4. Minister za socialno politiko je odobril sklep za odjajo dela za monumentalno sliko v veliki dvorani OUZD v Ljubljani ter v ta namen dovolil kredit. Sliko izvrši mojster Rihard Jakopič. — V Jakopičevem paviljonu je bila odprta razstava V. Hodnika, J. Cvetka in kiparja Lobode. — Akademski pevski zbor je v proslavo desetletnice ljubljanske univerze priredil svečan koncert v Mariboru.

6. Na kongresu agronomov v Beogradu ugotove brez-pogojno potrebo po ustanovitvi kmetijskih zbornic na decentralistični podlagi. — Generalni tajnik svetovne zveze Pen-kluba v Londonu Hermon Ould se mudi v Sloveniji. Prisostvoval je krstni predstavi svojega dela »Piskač se smeje«, ki ga je vzorno uprizorila naša drama.

7. Gregorij Perušek, slovenski slikar, ki živi v Ameriki, je obiskal svojo staro domovino.

8. Kipar Alojzij Gangl, mojster Vodnikovoga in Valvasorjevega spomenika — sedemdesetletnik. Gangl je izvršil številno skulptorskih okraskov za našo opero ter med drugimi deli Prešernovo poprsje, ki stoji v Narodnem muzeju v Ljubljani.

9. Teden od 9. do 16. junija je posvečen proslavi desetletnice naše univerze. — Umetnostno-zgodovinsko društvo je izdalo topografičen opis spomenikov kamniškega okraja. Pisec dr. F. Stelè: »Politični okraj Kamnik. Topografski opis.«

10. V proslavo desetletnice naše univerze se je vršil koncert Akademskega pevskega zbora v Ljubljani. Na programu so bili avtorji, ki prikazujejo v razvoju stanje naše moderne zadnjih trideset let (Dev, Pavčič, Škerjanec, Ravnik, Premrl, Lajovic, Adamič, Kogoj, Osterc, Ukmar). Zbor je vodil Francé Marolt. — Akademski slikar Božidar Jakac se mudi med ameriškimi Slovenci v Clevelandu.

12. V zbornični dvorani naše univerze so v proslavo desetletnice slovenske univerze recitali iz svojih del slušatelj in mladi literatje: Josip Vidmar, Edo Kocbek, dr. Vlado Bartol, Vital Vodušek, Anton Ocvirk in dr. Slavko Grum. — Povodom desetletnice univerze je Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada izdalo apel na javnost za gmotno podpiranje slovenske univerze. — Dalje se je odprla na tehnični fakulteti razstava tehnikov v proslavilnem tednu, vršilo se je manifestacijsko zborovanje akademikov za našo univerzo in končno so priredili ljubljanski akademiki v gledališču slavnostno predstavo »Študentovska ljubezen« (Dnevi našega življenja), štiridejansko dramo ruskega pisatelja Leonida Andrejeva.

13. Za leto 1929/30 je bil izvoljen za rektorja dr. Metod Dolenc, profesor juridične fakultete.

15. Zagrebška delavska zbornica je izdala referat o združništvu; v njem posebno naglašaja referat o slovenskem združništvu Živka Topalovića, ki je poln priznanja našega združništva.

16. Povodom desetletnice slovenskega vseučilišča so podali rektor in dekani javne izjave o dosedanjih uspehih univerze in svoje poglede v njeno bodočnost. (Vidmar, Hinterlechner, Šerko, Ujčič, Kušej, Stojčević.)

21. Slovenska Matica je prejela državno podporo v znesku 10.000 dinarjev, katero je nakazal prosvetni minister. Društvo za humanistične vede je dobilo istočasno 20.000 dinarjev in Geografsko društvo v Ljubljani 10.000 dinarjev. V prvem desetletju ljubljanske univerze so bili njeni rektorji sledeči vseučiliški profesorji: dr. Josip Plemelj, dr. Gregor Krek, dr. Rihard Zupančič, dr. Aleš Ušeničnik, dr. Fran Kidrič, dr. Leonid Pitamic, dr. Karel Hinterlechner, dr. Fr. Lukman, dr. Rajko Nahtigal ter dr. Milan Vidmar.

22. Ljubljanska drama je uprizorila v sezoni 1928/29 32 iger, med temi 13 iz prejšnjih sezon. »Dobrega vojaka Švejka« so igrali 20 krat. »Herman Celjski« je doživel v dveh sezonah 15 predstav. Maeterlinckov »Stillmondski župan« je doživel lepe uspehe v 11 predstavah. Enako število je dosegla v zadnjih sezonah Shakespearejeva tragedija »Romeo in Julija«. Cankarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« je bilo v zadnjih sezonah uprizorjeno 36 krat. Čisto poseben uspeh je imel Klabundov »Krog s kredo« v režiji C. Debevca, ki je bil letos 17 krat uprizorjen. Cankarjeva »Lepa Vida« je dosegla 7 predstav, Shakespearejeva »Ukročena trmoglavka« 6, Goljeva »Betelehemska legenda« 8, Nestroyeva komedija »Utopljenca« 18 predstav. Veseloigro »Danes bomo tiči« so letos igrali le 2 krat. Rostandov heroični »Cyrano de Bergerac« je bil v tej sezoni le dvakrat na repertoarju. Golarjeva »Vdova Rošlinka« je doživela letos šest predstav, skupno s prejšnjimi 27. Büchnerjevo »Dantonovo smrt« so igrali osemkrat. Ostale predstave so doživele skupno le nekaj predstav. Mladinskih predstav je bilo 18. — Zelo uspešno je bilo gostovanje članov Narodnega divadla v Pragi z O'Neilovo »Annie Christie«. Ljubljanski ansambl je sam nekajkrat gostoval v Celju. Ob koncu sezone je nastopila četvorica mariborskega gledališča v naši drami. — Trgovec Ivan Kostevc je umrl v Ljubljani. Sodeloval je nad 20 let v Gremiju trgovcev in je bil član Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

22. Danes je podelila naša univerza prvič svoje najvišje odlikovanje, častni doktorat. Ob proslavi desetletnice je bil promoviran za častnega doktorja tehničnih ved g. dr. Danilo Majaron. Univerza je s tem izrazila priznanje za njegovo požrtovalno, vztrajno in uspešno delo za ustanovitev slovenske univerze. — Po vzoru londonskega »Mladega Pen-kluba« se je tudi v Ljubljani osnoval »Mladi Pen-klub«. Predsednik je dr. Rajko Ložar, podpredsednik Vinko Košak, tajnik Janko Traven, blagajnik Edo Kocbek, odbornik Mile Klopčič.

23. Velike svečanostne proslave desetletnice univerze v Ljubljani v okrašeni zbornični dvorani so se udeležili številni odličniki. Rektor dr. Milan Vidmar je otvoril svečanost s pozdravnim govorom. Pozdravil je odlične zastopnike: diviz. generala Tripkovića, ki je bil kraljev zastopnik, prometnega ministra dr. Antona Korošca in prosvetnega ministra B. Maksimovića, ljubljanskega knezoškofa dr. A. B. Jegliča, oba slovenska velika župana in oba oblastna komisarja, rektorja zagrebške univerze dr. Belobrka, ki je bil hkrati zastopnik zagrebške Akademije znanosti in umetnosti, ter univ. prof. dr. Vulića kot zastopnika beograjskega rektorja in beograjske akademije. Rektor je v nadaljevanju očrtal zgodovinski potek naše borbe za slovensko univerzo, podčrtal dejstvo, da segajo korenine našega visokega šolstva v začetek 17. stol. Spomnil se je zaslužnih mož iz polpretekle borbe za univerzo pod Avstrijo. Skozi desetletja je v ospredju borbe dr. Danilo Majaron, dalje minister Ivan Hribar, docent praške univerze dr. Miha Rostohar. Delo vseučiliške komisije je pod-

piral dr. K. Verstovšek, poverjenik za uk in bogočastje. — V imenu slovenskih mest je rektorju izročil darilo slovenskih mest rektorsko zlato verižico ljubljanski župan dr. Dinko Puc. Sledila je promocija devetih doktorandov, absolventov naše univerze. Slavnost se je končala s svečano promocijo dolgoletnega borca za slovensko vseučilišče in njenega soustanovitelja dr. Danila Majarona.

28. Na sedmem internacionalnem kongresu Pen-kluba na Dunaju so bili izmed Slovencev sledeči pisatelji in pesniki: dr. Izidor Cankar, dr. Alojzij Gradnik, dr. Igo Gruden in prof. dr. St. Leben. — Trnovski župnik v p. Ivan Vrhovnik je bil izvoljen za častnega ljubljanskega meščana za neštete njegove zasluge. — Dr. Gregor Žerjav, minister v p., je nenadoma preminul. Bil je ideolog in organizator naše slovenske napredne generacije in delar na narodno-političnem polju. Med vojno je bil interniran na ljubljanskem gradu. Pred polomom Avstrije je bil tajnik Jugoslovanskega kluba na Dunaju, sodeloval je s Čehi in Mafijo. Pri tkzv. Vidovdanski ustavi je glavni sodelavec iz vrst slovenskih politikov.

JULIJ 1929

3. Prometni minister dr. Anton Korošec je odpotoval v Prago in se je udeležil svetovno-slavskih slavnosti. — Gledališčnega kongresa v Beogradu se je v imenu slovenskih gledališčnih igralcev udeležil Drenovec, član ljubljanske drame. — V Ljubljani je umrl dr. Jakob Čebular, profesor v p. Umrl je spisal več učnih knjig. L. 1882. je spisal prvo slovensko fiziko z novo slovensko terminologijo. — V opernem gledališču se je od ljubljanskega občinstva poslovil tenorist Svetozar Banovec. — Pristrčen sprejem so doživeli Slovenci v Pragi, ki so se udeležili vseorlovskega zleta.

4. V Ljubljani je obolelo več ljudi za malarijo. Malarija je bila pri nas iztrebljena pred 70 leti. Pojavila se je zopet po vojni kot njena posledica.

5. Na praških mednarodnih tekmah Orla je zmagala slovenska telovadna vrsta in je tako proslavila slovensko ime v Evropi. Pristrčen je bil ob tej priliki pozdrav med ministrom dr. Šumekom in ministrom dr. Antonom Korošcem. Na povratku iz Prage se je min. dr. Anton Korošec ustavil za nekaj ur v Budimpešti.

7. Dirigent naše opere A. Balatka odhaja v Brno in se je odzval povabilu, da postane šef brnske opere.

9. Lansko leto je bilo v Sloveniji 11 bank, stanje hranilnih vlog je znašalo l. 1926. 576,630.000 dinarjev, leta 1927. 633,330.000 dinarjev, l. 1928. 687,678.000 dinarjev. Slovenske banke ne izkazujejo izgub, dočim izkazujejo po poročilu guvernerja Narodne banke vse ostale banke v državi izgubo. Dobiček bank na slovenskem teritoriju je znašal l. 1926. 13,216.000 dinarjev, l. 1927. 11,928.000 dinarjev, leta 1928. 11,987.000 dinarjev. — V nedeljo je prišla skupina angleških arheologov v Ljubljano pod vodstvom prof. O. T. Flowera. Ogledali so si Narodni muzej in Narodno galerijo, ljubljanski grad in rimski zid na Mirju.

10. Ivana Cankarja nemški prevod »Hlapca Jerneja« je oskrbela gospa Jirku. Za prevod je napisal znani literat E. A. Rheinhardt za Cankarja sila laskav uvod, v katerem govori tudi o Slovencih in naši zgodovinski usodi. Sloveči Fr. von Haniel karakterizira Cankarjevo umetnost sledeče: »Es ist so etwas seltsam Schönes, Ernstes und Reines, das von seinen Werken ausgeht, wie sonst vielleicht nur bei den großen Russen zu finden ist.«

11. Po statističnih podatkih »Delavske zbornice za Slovenijo« znaša letni prirastek delazmožnega prebivalstva nad 6000 glav. Naša industrija bi morala napredovati tako, da bi zaposlila na novo 6000 delavcev, ker tega ni, rase iz leta v leto število brezposelnih. — Iz Prage je prispel v Ljubljano vseučiliški profesor dr. Matija Murko. Ogledal si je Etnografski muzej in tu so ga posebno zanimalo slovenske narodne pesmi, notirane po naših ljubiteljskih ljudske pesmi.

14. Kipar Ivan Zajec — šestdesetletnik; znan je po širni Sloveniji kot ustvaritelj Prešernovega spomenika v Ljubljani.

19. Fran Brežnik, gimnazijski ravnatelj v p., je umrl v Novem mestu. Pokojni je bil pedagoško usmerjen in je spisal več učbenikov za srednje šole in je prevajal iz klasičnega slovstva.

20. Horjulski križev pot, naslikan od slikarja Jurija Šubica, je bil deloma ukraden, po enoletnem iskanju so se slike pojavile v prodaji v Ljubljani in so sedaj vrnjene v horjulsko cerkev.

24. Slovenski premogovniki so skupno v prvih petih mesecih t. l. producirali 922.011 ton premoga, medtem ko je znašala produkcija v tem času lanskega leta 772.468 ton. V maju letošnjega leta je bilo v slovenskih rudnikih zaposlenih 9800 rudarjev. — V Ljubljano je prispel Vl. Tad. Wislovski, kustos Narodnega zavoda Ossolinskij v Lvovu, odličen poljski bibliograf in historik.

27. Konec preteklega leta je bilo vloženi pri slovenskih kreditnih zadrugah 1380 milijonov dinarjev.

AVGUST 1929

2. Prometni minister dr. Anton Korošec je v principu pristal na razširjenje ljubljanske železniške postaje, čim bodo to dovoljevali državni krediti. — Dr. Valentin Krisper je podaril Narodni galeriji 2 Strojeva portreta, deda Antona in očeta Valentina Krisperja iz l. 1844. Karl pl. Strahl je podaril Narodni galeriji 9 Langusovih risb z več koloriranimi študijami figur iz Rima in okolice iz l. 1825. do 1826.

3. Prof. dr. P. Brežnik je imel na univerzi Columbia v New Yorku predavanje o naši državi.

6. Za desetletnico naše univerze je izšla obsežna spomenica v obliki reprezentativne knjige: »Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929«.

7. V Ljubljano je prispel šef češkoslovaškega zdravstvenega ministrstva univ. prof. dr. František Hamza, da proči socialne institucije za varstvo otrok. V Ljubljani si je ogledal Dečji dom in Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

8. Ljubljanski velesejem je prejel 30.000 dinarjev državne podpore in Obrtno-industrijska razstava v Ljutomeru 8000 dinarjev iz ministrstva za trgovino in industrijo. — Bivši mariborski veliki župan in načelnik dr. Oton Pirkmajer je imenovan za gen. inspektorja ministrstva notranjih del.

14. Samostojna in popolna gimnazija v Kočevju je bila ukinjena po ministru za prosveto.

17. Z Bleda je odšel predsednik vlade na veliko inspekcijsko potovanje po Sloveniji.

21. Hrvatski književnik Marjan Pavlinović, član DHK, je prispel v Ljubljano, da naveže stike s slovenskimi književniki. Pavlinović je dober poznavalec naše literature in njen propagator na Hrvatskem. — V slovenski prestolnici se mudi g. Jean Bruchesi, profesor na univerzi v Montréalu in je znan delavec za manjšinska vprašanja pri Društvu narodov.

22. Preminul je g. Janko Mladič, finančni višji svetnik v p. Pokojnik je služboval dolga leta na Dunaju, kjer se je udeleževal zlasti za podružnico SPD.

24. V Jakopičevem paviljonu je razstava Pistorjevih posmrtnih del. Pokojni je bil učenec Defreggerjeve slikarske šole. — Iz Budimpešte je prispel dr. Andrej Friedrich, madžarski zgodovinar. Za svoja raziskovanja črpa iz naše študijske knjižnice v Ljubljani.

27. Na šahovskem turnirju v Karlovih Varih si deli dr. Milan Vidmar 5., 6. in 7. mesto z Euwejem in Beckerjem.

31. »Ljubljana v jeseni«, jesenska razstava ljubljanskega velesejma, je otvorjena.

SEPTEMBER 1929

3. Ob desetletnici Glavne zadruške zveze se je vršil kongres zadrugarjev v Ljubljani. Kongres je otvoril g. Anton Kristan, minister n. r.

5. V naši operi poje prvič nov slovenski tenor Josip Gostič v veliki tenorski partiji Lenskega. — V Splitu je umrl g. Josip Medved, veletrgovec v Ljubljani. Pokojni je oče naše gledališčne igralko g. Cirile Medved-Skerljeve.

6. Kmetijska družba, glavna stanovska organizacija slovenskega kmetovalca, je zborovala v Ljubljani. — V škofijski palači v Ljubljani je razstava cerkvenih paramentov.

7. Svetovni učenjak dr. Friderik Prezl, rodom Ljubljčan, univ. profesor kemije v Gradcu, ki je bil odlikovan z Noblovo nagrado, slavi šestdesetletnico rojstva.

8. Monumentalna Bambergova palača na Miklošičevi cesti je prešla v last Delniške tiskarne v Ljubljani. — Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani slavi jubilej desetletnice z izrednim občnim zborom.

13. Društvo »Zoo« je priredilo na jesenskem velesejmu razstavo živalstva in jo je zaradi obiska šolske mladine podaljšalo. — Po poročilih Borze dela v Ljubljani je bilo v prvi polovici letošnjega leta 18.571 brezposelnih delavcev v Sloveniji. Borza je razdelila v tej dobi 1559 podpor v skupnem znesku 247.847 dinarjev. Objav za polovično vožnjo je bilo izdanih 5580 v vrednosti 477.905 dinarjev.

14. Združenje gledaliških igralcev je priredilo akademijo v unionski dvorani, mesto obolelega upravnika Otona Župančiča je spregovoril otvoritvene besede predsednik združenja Julij Betetto.

15. Načelnik ministrstva za narodno zdravstvo dr. Štampar je prispel z zdravniškega kongresa v Ljubljano in si ogledal zdravstvene institucije. — Na Valvasorjevem trgu se vrše dela za regulacijo trga in postavitev Napoleonovega stebra.

17. Zastopnika Ljubljane in Maribora se mudita v Beogradu radi finančnih zadev obeh občin. Ljubljani gre za regulacijo Ljubljanice, za katero naj bi prispevala tudi država svoj delež. — Ministrstvo za šume in rude je odobrilo kredit za pogozdovanje slovenskih goličav v znesku 106.000 dinarjev. — CMD ima 40. redno glavno skupščino v Kranju in daje javnosti račune svojega obrambnega dela.

18. Nov zakon o srednjih šolah je objavljen v »Službenih novinah«. — Ivana Cankarja dramo »Kralj na Betajnovi« je prevedel v italijanščino pisatelj B. Calvi. Prevajatelj je prevodu dodal obširno študijo k Cankarjevi drami.

19. Zgornja šiška je dobila novo moderno osnovno-šolsko poslopje; po zamisli arh. Plečnika sta izgotovila načrte njegova učenca inž. Suhadolc in arh. Navinšek.

22. Palača poštna hranilnice je dograjena in je odslej odprta za promet. — Lani je prekoračil skupni promet poštnočekovnih vplačil in izplačil za Slovenijo 10 milijard dinarjev. — V ljubljanski drami je bila letošnja otvoritvena predstava, Goethejev »Faust«, v šestovi režiji toplo sprejeta.

25. Izšel je nov zakon o osnovnih šolah in o učnih knjigah, katere naj izdaja država v državni založbi. Učbeniki so za vso državo enaki.

28. V Ljubljani se zgledi ekskurzija romunskih zdravnikov, ki si ogleda mesto in njene zdravstvene zavode. — Na vseh ljubljanskih meščanskih šolah je letos 1432 učencev in učenk.

29. Posebno odposlanstvo mestnega občinskega sveta je izročilo diplomu o častnem ljubljanskem meščanstvu g. Ivanu Vrhovniku, trnovskemu župniku v p. — V dnevnem časopisju se oglašajo kritike o samovoljnem ravnanju vrhniškega odbora za postavitev spomenika Ivanu Cankarju na Vrhniki. — Na barcelonski razstavi so se uveljavili razstavljeni izdelki naše industrije in obrti. — Kongresa slovanskih mest v Poznanju in Varšavi se je udeležil za mesto Ljubljano obč. svetovalec Ivan Tavčar.

OCTOBER 1929

1. Podpisan je nov zakon o učiteljiščih. — Ljubljanska mestna hranilnica zre na štiridesetletno delo hranilniških poslov za mesto in mestno okolico plodonosno z ozirom na slovensko narodno gospodarstvo. — V Napoleonov stebri je bil vzdignjen prah z groba francoskega vojaka, padlega l. 1813. na obronku med Črnučami in Nadgorico v bojih

za Ilirijo. Ta akt je bil združen s svečanostjo, katere se je udeležil med odličniki tudi francoski konzul Neuville.

2. V dramskem gledališču je bila premiera Strindbergove »Neveste s krono« v režiji C. Debevca. Doživela je nenavaden uspeh v režijskem in igralskem oziru. — Slovenski pevec Anton Šubelj je bil na eno in polletni turneji v Ameriki, gostoval je uspešno več kot na 100 koncertih.

4. Z novim zakonom je Jugoslavija upravno razdeljena na devet banovin. Dravska banovina obsega slovenske dežele v sedanji državni tvorbi in ima svoj sedež v Ljubljani.

5. Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo pričinja vrsto predavanj za trgovske in obrtniške kroge. Vrste teh predavanj je treba imeti za začetek ljudske univerze. — Pri premieri Weinbergerjeve komične opere »Švanda Dudak« poje basovsko vlogo g. Križaj.

8. V veliki in preurejeni dvorani Narodne galerije so razstavljeni predmeti tkzv. Ilirske razstave kot spomin na ilirsko dobo in na čase, ko so bile naše pokrajine pod vladno Napoleona I. — Koncert klavirskega virtuoza Arturja Rubinsteina, ki je koncertiral prvič v Ljubljani, je bil umetniško-glasbeni dogodek. — Filharmonična družba v Ljubljani je razpisala nagrado pet tisoč dinarjev za najboljšo instrumentalno skladbo slovenskega komponista.

10. Prvi ban dravske banovine postane inž. Dušan Serbec s kraljevim imenovanjem. — Na predvečer odkritja Napoleonovega stebra se vrši Napoleonov večer v unionski dvorani.

12. Za pomočnika bana dravske banovine je imenovan dr. Otmar Pirkmajer.

13. Za proslavo 120 letnice Ilirije so se vršile velike svečanosti v Ljubljani, proslava je bila zaključena s slovesnim odkritjem Napoleonovega stebra na Valvasorjevem trgu.

15. Ustanovitelju Turnerjeve štipendije za ljubljanske visokošolce dr. Pavlu Turnerju je bil odkrit nagrobni spomenik na mariborskem pokopališču.

18. Izredno sodišče v Pulju je obsodilo Vladimirja Gortana na smrt. Obsodba je bila izvršena v okolici Pulja. Naša akademska mladina je imela žalno zborovanje v univerzitetni avli, kjer je dostojno in mirno izrazila svoja čustva v sprejeti resoluciji. — Tajnica evropskega centra Carnegiejeve ustanove se mudi v Ljubljani, zanima se za mednarodne manjšinske probleme.

20. Jugoslovanska knjigarna je izdala v 50 letih skupno 854 del v 2.736.615 izvodih.

24. Fran Šuklje, slovenski politik, nekdanji poslanec v dunajskem državnem zboru, praznuje 80 letnico. — Ljubljanski župan izreka javno zahvalo profesorju arh. Plečniku za osnutek spomenika »Ilirije oživljene«. — Na tehnični fakulteti je imel minister dr. Andrej Gosar nastopno predavanje. Govoril je o temi: Tehnika, gospodarjenje in družba.

25. Ljubljana je presrčno sprejela slovaške učitelje-pevce v svoji sredi. — Znani ljubljanski trgovec Drago Schwab je umrl.

NOVEMBER 1929

3. Slovenski književniki, včlanjeni v ljubljanskem Penklubu, so obiskali Belo Krajino. V Črnomlju so priredili uspel recitacijski večer. — Umrl je svetnik apelacijskega sodišča g. dr. Pavel Skaberne.

6. Deputacija ljubljanske univerze, ki jo je vodil rektor prof. dr. Dolenc, je bila v avdienci pri kralju radi težkega stanja naše univerze. — Dar ljubljanski univerzi: Trboveljska premogokopna družba daruje znesek 100.000 din za adaptacijo predavalnice mineraloško-geološkega inštituta.

7. Veliki župan ljubljanske oblasti dr. Fran Vodopivec je bil upokojen. — Na tehniški fakulteti je imel ing. Pehani nastopno predavanje: »Pojem, pota in cilji znanstvenega obratovanja v rudarstvu«.

9. Slovenski koroški pevci so bili v Ljubljani presrčno sprejeti; zapeli so izbor narodnih koroških pesmi. — Leopold Kovač, tenorist naše opere, proslavlja 25 letnico svo-

jega delovanja v jubilarni predstavi »Prodana nevesta« v vlogi Vaška, katerega podaja vselej priznано dovršeno.

10. Francoski violinski virtuozi Soëtens je na vabilo Francoskega inštituta izpolnil violinski koncert z odbranimi kompozicijami bogate violinske literature.

12. Po statistiki za tujski promet, ki jo izdaja država, je našo državo letos obiskalo 174.528 letoviščarjev; v Sloveniji je bilo 22.592 domačih in 26.234 tujih letoviščarjev. Največji letoviški kraj v Jugoslaviji je še vedno Bled. — Mariborski komorni trio, ki ga vodi gospa Fani Brandlova, se je predstavil z odlično izvedenim komornim programom v Ljubljani. — V ljubljanski bolnici je umrla mati kustosa dr. Staneta Vurnika, gospa Ana; bila je celih 54 let vestna cerkvena pevka.

16. Slovenski oblasti, ljubljanska in mariborska, sta likvidirani, delo obeh je prevzela dravska banovina s sedežem v Ljubljani.

19. Stara Kmetijska družba razpuščena — nova Kmetijska družba ustanovljena s predsednikom Detelo Otonom, veleposestnikom v Preddvoru.

23. V mestni dvorani predava inž. Prelovšek o Plečnikovem regulacijskem načrtu mesta Ljubljane. — Glasbena Matica je odpotovala na pevsko turnejo v Francijo.

28. Delegati zagrebške in beograjske akademije znanosti in umetnosti so proti nameravani ustanovitvi posestrimske akademije v Ljubljani.

27. V Jakopičevem paviljonu razstavljajo: kipar Lojze Dolinar in slikarja Gojmir Kos ter France Pavlovec. — Umrla je gospa Dana Kobler-Golia, pianistka in učiteljica klavirja Glasbene Matice v Ljubljani.

28. Francoski inštitut v Ljubljani je priredil večer francoske pesmi in glasbe. Sodelujeta gdč. Blanche Dufoux (pevka) ter Marcelle Heucin (pianistka).

DECEMBER 1929

1. Ljubljanska opera je v proslavo državnega praznika uprizorila »Prodano nevesto«. Slavnostne predstave se je udeležil ban inž. Dušan Serbec. — Francozi so vznemirjeni sprejeli slovensko pesem, ki jo je širom Francije ponesel pevski zbor Glasbene Matice na turnejo po Franciji, obiskali so tudi naše rudarje v raznih krajih, kjer so zaposleni v strnjeh vrstah.

2. Naša pianistka Jadviga Poženelova je podala dokaze svojega pianističnega znanja na koncertnem večeru, ki je uspel v tehničnem in muzikalnem oziru.

4. Ministrski svet je ustanovil iz že obstoječe telovadne organizacije Jugoslovenskega Sokola novo, t. j. reorganizirano organizacijo »Sokola kraljevine Jugoslavije«. Novi zakon ukinja vse obstoječe telovadne organizacije. V Sloveniji je prizadeta Orlovska zveza. Starešina Saveza je prestolonaslednik kraljevine Jugoslavije. Savezno upravo imenujeta in odstavljata minister prosvete in minister vojske in mornarice. Uprave žup imenuje in odstavlja Savezna uprava. Uprave društev imenuje in odstavlja župna uprava.

6. V Ljubljano je prispel preko Gradca sloviti nemški pisatelj Gerhard Hauptmann.

7. V javnost prodre zahteva po ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Govor, da ni stvarne potrebe v naši državi za tretjo akademijo, je neosnovan. Mala Nizozemska ima 5 akademij, Švedska celo 8 in vse vrše uspešno svoje delo. S svojimi znanstveniki in umet-

niki je slovenski narod dokazal, da ima akademike, ki bodo uspešno vodili in izvršili naloge Akademije.

10. »Zgodbo o Šimnu sirotniku«, ki jo je napisal Ivan Cankar, je prevedel v italijanščino W. Giusti, prevod je izšel v zbirki Piccola biblioteca slava. — Dr. Fran Hubad, advokat finančne prokurature, višji svetnik v p., ter stavbni svetnik Rudolf Tönnies, civ. arhitekt in gradbeni nadsvetnik, sta umrla v Ljubljani.

12. Matični pevski zbor se je vrnil po tritedenski pevski turneji v Ljubljano.

13. Ruski pisatelj E. Čirikov predava »O dolžnosti izobraženstva do naroda« pod okriljem našega Pen-kluba v Ljubljani. — V Parizu se zbirajo Slovenci, 150 po številu, v »Slovenskem društvu«. Imeli so predavanja o slovenski kulturi, o Cankarju, Prešernu, Župančiču, Jakopiču, Gregorčiču itd. Sedež imajo v Café St. Sulpice. — Nemški prevod Cankarjeve »Hiše Marije Pomočnice« je oskrbela zopet gospa G. Jirku. Uvod za prevod je napisal Fritz von Hassiel. Pisek konča svoj predgovor tako-le: »Lahko bi mislili, da je »Hiša Marije Pomočnice« ena tistih čudovito nežnih pesniških stvaritev, ki niso ustvarjene za to, da bi bile prelite v toge, mrtve črke in da bi nastopile pot povesakdanjajočega razširjenja. Če pa se je to v tem primeru vendarle zgodilo, je izšlo iz občutja, da se vse življenjsko mora vrniti k življenjskemu in da se to, kar pride iz srca, mora zopet razodeti v srcih.«

14. Angleški gost mr. James Wiles, nekdanji lektor angleškega jezika v Beogradu, predava v zbornični dvorani naše univerze o »Socialnem življenju na Angleškem«.

15. Inž. Bloudek je izdelal prvo slovensko tekmovalno letalo v svoji tovarni v Šiški. Motor je dar bivše oblastne samouprave. — Prof. Srečko Brodar je predaval o pračloveku na slovenski zemlji, o Potočki zijalki na Olševi na X. prosvetnem večeru v Ljubljani. — V Narodni galeriji je razstavljena francoska grafika, ki jo je priredil Francoski inštitut v zvezi z Narodno galerijo. Razstavo je otvoril univ. prof. dr. Izidor Cankar in je podčrtal veliko kvaliteto razstave ter pomen za nas.

19. Zadnja hči Primčeve Julije, gospa Terezija Bauer, roj. pl. Scheuchenstuehl, je umrla.

21. Monsignor Tomo Zupan — železnomašnik — praznuje devetdesetletnico svojega rojstva v svojem gradiču na Okroglem. — Poteklo je 40 let, odkar se je v socialnem oziru uvedlo bolniško zavarovanje. V tej dobi se je med Slovenci okrepila misel socialnega zavarovanja.

24. Na sveti večer je umrl Karel vitez pl. Strahl, višji svetnik deželnega sodišča v p. in graščak v Stari Loki. Bil je pomemben zbiratelj umetnin, katere je hranil in urejeval v svojem gradu. Zapustil je bogato kolekcijo iz svojih zbirk naši Narodni galeriji in se je uvrstil s tem darom med njene najpomembnejše mecene.

29. Slovenska dijaška zadruga v Pragi je za desetletnico obstoja priredila intimen večer, ki je združil skoraj vse v Pragi živeče Slovence.

31. Izšel je zadnji zvezek spominov — nestorja naših politikov, dolgoletnega deželnega in državnega poslanca ter predzadnjega kranjskega glavarja — Frana Šukljeta.

P O P R A V E K

V 3. številu letošnje »Kronike« se je vrinila neljuba pomota, ki jo je seveda zakrivil tiskarski škrt. Na strani 186, drugi stolpec, beri pod 19 mesto: Veliki koncert Adamičevih simfoničnih kompozicij... pravilno: Veliki koncert Arničevih simfoničnih kompozicij...

»Kroniko« izdaja mestna občina ljubljanska, predstavnik dr. France Stelè, zalaga in tiska Učiteljska tiskarna, predstavnik Francè Štrukelj, za uredništvo, upravo in inseratni del odgovoren Pavel Debevec. — Ponatis člankov in slik dovoljen samo s pristankom uredništva. Rokopisi se ne vračajo. »Kronika« izhaja 4 krat na leto in stane za vse leto din 80'—, za pol leta din 40'—, za četrt leta din 25'—. Za inozemstvo din 100'—. — Posamezna števil. stane din 30'—
Naroča se: Učiteljska tiskarna, Ljubljana.